

Równość w urloпах rodzicielskich?

Nie do końca

09.02.2023 r.

Stanisław Zakroczyński

1. **Na zakończonym dziś posiedzeniu Sejm pracował nad projektem ustawy¹ implementującym do polskiego porządku prawnego przepisy unijnej Dyrektywy nr 2019/1158 w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym opiekunów (tzw. dyrektywa **Work Life Balance**)², której celem m.in. wyrównanie praw i obowiązków związanych z opieką nad dziećmi między kobietami i mężczyznami.**

2. **Mamy w tym zakresie w Polsce bardzo poważny problem.** Zgodnie z danymi ZUS. **Na dwutygodniowy urlop ojcowski decyduje się dziś zaledwie 58% świeżo upieczonych ojców. Prawdziwa katastrofa następuje jednak później, gdyż na urlop rodzicielski zostaje w domu zaledwie 1% ojców.**³ To trzeba zmienić. Nie ma wątpliwości, że zmiana tego stanu rzeczy posłuży zarówno większą równością w domu i na rynku pracy, jak i tworzeniu lepszych więzi rodzinnych.

3. **Niestety uchwalone wczoraj przedłożenie rządowe jest, delikatnie mówiąc, rozczarowujące.** Co prawda gwarantuje, że 9 tygodni urlopu rodzicielskiego będzie „nieprzenoszalne” tzn. wykorzystać je będzie mógł tylko ojciec dziecka⁴ co zapewne nieco podniesie powyższą, skandaliczną statystykę. To osiągnięcie zdecydowanie osłabia jednak poważna wada projektu. Otóż **zgodnie z ustawą, jeśli matka połączy urlop macierzyński z rodzicielskim otrzyma zasiłek w wysokości 81,5%. Ojciec nie ma takiej możliwości, a zatem jego zasiłek zawsze wyniesie 70%.**⁵ Na

¹ <https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/3FB3828F133DC1BCC125893500689E5E/%24File/2932.pdf>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L1158&from=PL>

³ <https://www.prawo.pl/kadry/jaki-urlop-rodzicielski-dla-ojcow,517580.html>

⁴ nowy art. 182(1a) § 4 kodeksu pracy

⁵ Nowy art. 31 ust. 2 i 3 ustawy o świadczeniach świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa

to, że takie propozycje są nie tylko dyskryminujące, ale także sprawiają, że ojcowie mniej chętnie będą myśleć o urlopie ze względów finansowych wskazywali m.in. Rzecznik Praw Obywatelskich⁶ i Fundacja Share The Care.

4. **Opozycja opracowała stosowne poprawki.** Lewica proponowała, żeby zasiłek za cały urlop rodzicielski dla wszystkich podnieść do 81,5%. Koło Polska 2050 zaproponowało aby przyznawać tzw. "bonus za równość" rodzicom, gdy oboje zdecydują się wykorzystać min. 9 tyg. urlopu rodzicielskiego w postaci 100% wynagrodzenia za ten okres. Także inne kluby przedstawiały swoje propozycje. Niestety wszystkie przepadły.

5. **Przepadły też inne ważne propozycje,** przy których miałem zaszczyt pracować takie jak:

- Umożliwienie przechodzenia w okresie nasilenia chorób zakaźnych, gdy system POZ się "zawiesza" jak to było przy grypie w grudniu, na 5-dniowy urlop zdrowotny (wychodząc na przeciw postulatam m.in. lekarzy z Naczelnej Izby Lekarskiej⁷ i pielęgniarek)⁸;
- Objęcie dobrodziejstwami ustawy także rodziców dzieci, które urodziły się od sierpnia 2022, gdy upłynął termin na wdrożenie dyrektywy⁹;

6. **Prace obfitowały także w sytuacje kuriozalne.** Okazało się, że **pracownicy Krajowej Administracji Skarbowej będą mieli uprawnienia do brania urlopów opiekuńczych także w wypadku konieczności zajęcia się dziadkami albo wnukami, podczas gdy dla osób pracujących na podstawie kodeksu pracy takie uprawnienie przysługuje tylko w przypadku konieczności opieki nad najbliższymi.**¹⁰ Zdziwiony był sam prowadzący ustawę wiceminister Szwed, ale nic z tym faktem nie zrobił. W pierwszym czytaniu PIS dołączył do ustawy także

⁶ [https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-zycie-zawodowe-prywatne-rodzicow-dyrektywa-
implementacja](https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-zycie-zawodowe-prywatne-rodzicow-dyrektywa-implementacja)

⁷ <https://nil.org.pl/aktualnosci/7155-relacja-z-konferencji-rekomendacje-rady-ekspertow-nil>

⁸ [https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/AF51B82074FA6C19C125894F005EAECE/%24File/2998-
A.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/AF51B82074FA6C19C125894F005EAECE/%24File/2998-A.pdf) zob. poprawka nr 4.

⁹ Ibidem, zob. np. poprawki 26 i 27.

¹⁰

<https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/3FB3828F133DC1BCC125893500689E5E/%24File/2932.pdf>
Porównaj art. 173(1) kodeksu pracy dodawany nowelizacją i art. 218a ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej w nowym brzmieniu.

kilkadziesiąt poprawek wprowadzających do niej bardzo szczegółowe przepisy dotyczące... Straży Marszałkowskiej. M.in. dotyczące systemu awansów i postępowań dyscyplinarnych. W efekcie w nowelizacji kodeksu pracy „oraz niektórych innych ustaw” przepisy zmieniające kodeks zajmują 23 strony a przepisy o Straży Marszałkowskiej 30 stron. Są to niestety standardy legislacji, do których w obecnej kadencji standardu mogliśmy się już przyzwyczaić.

Stanisław Zakroczyński- członek Zarządu Instytutu Strategii 2050. Prawnik i historyk. Przygotowuje doktorat z prawa administracyjnego na Wydziale Prawa i Administracji UW. Autor wywiadu-rzeki z profesorem Adamem Strzemboszem (Więź, 2017) oraz współautor raportu „Polska samorządów. Silna demokracja, skuteczne państwo.” (Fundacja Batorego 2019). Był redaktorem naczelnym wydania internetowego „Magazynu Kontakt”. Autor publikacji naukowych, analitycznych i publicystycznych związanych w szczególności z tematyką prawną i ustrojową. Zaangażowany w liczne przedsięwzięcia związane z edukacją obywatelską i historyczną. Aktywnie brał udział w protestach w obronie praworządności.